

punt ter incisie moet de plaats der hevigste pijn, die men zeer naauwkeurig door de oppervlakkige betasting met eene geknopte sonde bepalen kan, gekozen worden. In vele gevallen gaat het panaritium met eene pijnlijke zwelling der okselklieren gepaard en veroorzaakt het, vooral waar het door lijkeninfectie ontstaan is, een gevaarlijk lijden. De ontsteking neemt een phlegmoneus karakter aan, zoodra zij zich op de rugvlakte van den vinger, in de omgeving der peesscheeden of op het periosteum voortplant. De dorsale ontsteking is de ligtste, terwijl de beide andere vormen, vooral aan den duim en pink, door de gemeenschap met de peesscheede onder het lig. carpi volare door verettering van het bindweefsel, thrombosis der aderen en opvolgende pyaemie gevaarlijk zijn. Zoowel bij de afstooting der pees als bij hare vergroeiing met de scheede wordt eene blijvende verstijving der vingers veroorzaakt. Het gunstigst is, zoo die verstijving in den gebogen stand plaats grijpt, weshalve HÜTER voor die gevallen de behandeling op eene gekromde spalk aanraadt. Bij de periostitis wordt door de opvolgende necrose hetzelfde lijden der peesscheede en pees veroorzaakt. De gevolgen der gewrichtsontsteking, door de doorboring der gewrichtskapsel veroorzaakt, kunnen door de resectie van het gewrichtshoofdje, door middel eener incisie op de rugvlakte, zijdelings van de pees van den extensor uitgevoerd en de daaropvolgende afknijping van het gewrichtshoofdje met den LISTER'schen beentang, beperkt worden.

Dr. J. HANLO.

I N G E Z O N D E N.

Onder de buitenlandsche berigten in dezen Jaargang van het *Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde*, pag. 181, lezen wij eene mededeeling van een schrijven van Dr. CLEMENS in de *Deutsche Klinik*, waar deze de aandacht vestigt op den invloed der vaccinatie bij personen, die reeds in het incubatietijdperk van variolae verkeerden. Volgens CLEMENS zou door de vaccinatie de ontwikkeling der variolae gestoord en de ziekte als het ware in hare incubatie getroffen worden. De berigtgever betwijfelt de waarheid der mededeelingen van CLEMENS en houdt het voor hoogst onwaarschijnlijk, dat de vaccine, in het incubatietijdperk der variolae toegepast, eenigen invloed op het beloop van het pokkenproces zoude uitoefenen.

De drie volgende door mij waargenomen gevallen in 1861 geven mij aanleiding in dezen minder wantrouwend te zijn ten aanzien der door CLEMENS gedane waarnemingen.

In een huisgezin, waarin twee lijdens aan pokken waren, vaccineerde ik den 3den Januarij een meisje van 2½ jaar oud. Den 6den ontstond koorts, die den 8sten vergezeld ging van stuipen, terwijl zich over het geheele ligchaam variolaevlekken vertoonden; den volgenden dag was de koorts minder en nam dagelijks af; de vaccinepokken volgden hunnen geregelden loop; de variolae waren den zevenden dag verdroogd, en nadat zij geheel waren verdwenen, waren de vaccinepuisten nog met crustae bedekt.

Den 2den Maart werd door mij gevaccineerd een meisje van 8 maanden, dat door de moeder werd gezoogd, die zelve toen ziek lag aan variolae verae. De koepokken begonnen den 6den zich te ontwikkelen en behielden hunnen geregelden loop, terwijl gelijktijdig over het geheele ligchaam zich variolae vertoonden, die allen spoedig opdroogden en geene sporen achterlieten.

Den 6den Maart werd een kind van 1½ jaar in een huisgezin, waarvan twee leden in vrij hevigen graad door varioloiden waren aangetast, door mij gevaccineerd, terwijl

het in eenen aanval van koorts lag, die ik hield voor eruptiekoorts; dit was inderdaad het geval; den 9den waren over het geheele ligchaam variolaepuisten zichtbaar, terwijl van de vaccineprikjes nauwelijks eenige sporen zichtbaar waren. Den 12den echter ontstonden daaruit goede vaccinepuisten, die met de variolae gelijktijdig zich ontwikkelden, zoodat het scheen dat beiden hunnen gewonen geregelden loop zouden houden; den 14den echter begonnen de variolae op te droogen, de vaccinae bleven in hare ontwikkeling voortgaan.

Uit deze waarnemingen eenige gevolgtrekking te maken zoude vermetel zijn, daar zij te weinig in getal zijn; maar in verband met hetgeen door Dr. CLEMENS is waargenomen, heb ik gemeend ze nu ook te moeten mededeelen. Iedere mededeeling toch, die betrekking heeft op eene ziekte, die tegenwoordig zoo vele slagtoffers maakt, en waarvan het voorbehoedmiddel in zijne werking op het menschelijk organisme nog niet geheel is verklaard, kan haar nut hebben.

Zaandam, 23 Maart 1871.

Dr. A. VAN DER BOON CZ.

—❖❖❖—
B E R I G T E N.

BUITENLAND.

LONDEN. — De variolasterfte bedroeg alhier in de weken, eindigende 18 en 25 Maart, 185 en 205 en sinds 1° Januarij tot 25 Maart 1208.

PARIJS. — Volgens het sterftebulletin van 11—17 Maart l.l. bedroeg de sterfte aan variolae 98 en aan typhus 229, terwijl de totale 2576 (waarvan 399 onder de militairen) uitmaakte.

— De *Archives générales*, welke gedurende den oorlog en het beleg niet verschenen, maar thans den jaargang 1870 door een gezamenlijk nummer over de maanden October, November en December sloten, stellen ons in staat het op pag. 525 van den vorigen jaargang gegeven halfjaarlijksche verslag der sterfte in de hoofdstad aan te vullen. Daardoor vinden wij de sterftecijfers voor het jaar 1870 als volgt verdeeld. De totale sterfte bedroeg 73,437, terwijl die aan variolae 11,049, aan scarlatina 575, aan morbilli 844, aan typhus 2400, aan erysipelas 382, aan bronchitis 4142, aan pneumonie 4582, aan diarrhoea 2162, aan dysenterie 569, aan diphtheritis 312, aan croup 520, aan febris puerperalis 363 en aan sporadische cholera 122 uitmaakte. Indien men deze cijfers met de op pag. 525 over het eerste halfjaar van 1870 medegedeeld in vergelijking brengt, dan blijkt daaruit, dat de pokkensterfte over het eerste halfjaar 3182 en over het tweede 7867 bedroeg en meer dan $\frac{1}{6}$ der geheele jaarsterfte uitmaakte. Na de variolae was vooral de sterfte aan typhus, aan diarrhoea, aan dysenterie en aan sporadische cholera van 469, 281, 43 en 29 in het eerste halfjaar tot 1931, 1881, 526 en 93 in het tweede geklommen.

— In eene der zittingen der Académie, gedurende het beleg gehouden, betoogde Dr. RABUTEAU in een schrijven, door CLAUDE BERNARD voorgelezen, dat een mengsel van 1000 gram cacaopoeder, eene infusie van 500 gram koffij en van 200 gram thee en 500 gram suiker, tot een gewigt van 1600 gram verdampt, een zeer smakelijk extract leverde, waarvan dagelijksch $\frac{1}{10}$ in water opgelost, eene voldoende voeding voor 10 dagen opleverde en althans als een krachtig middel ter gemoetkoming aan eene in andere opzichten onvoldoende voeding mogt gelden.

BERLIJN. — In het nummer van 20 Maart van het *Klinische Wochenschrift* wordt een verder verslag van VIRCHOW's mededeeling over de barakkenkweszie (zie pag. 210) geleverd. In eene daarbijgaande figuur wordt een duidelijk overzicht der